

PERISKOP

FORUM FOR KUNSTHISTORISK DEBAT

Periskop: Forum for kunsthistorisk debat

Nr. 32, 2024

“Færøsk kunsthistorie i dag”

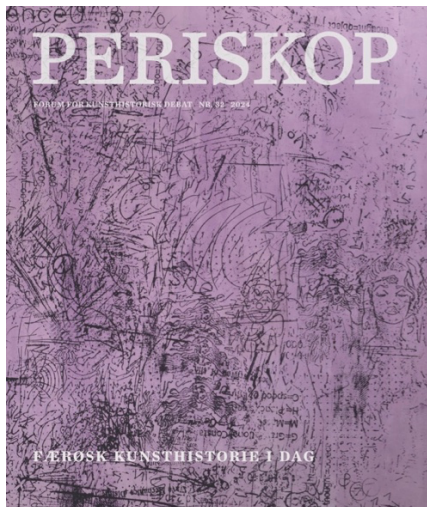
Titel: “DISH på Nuuk Kunstmuseum”

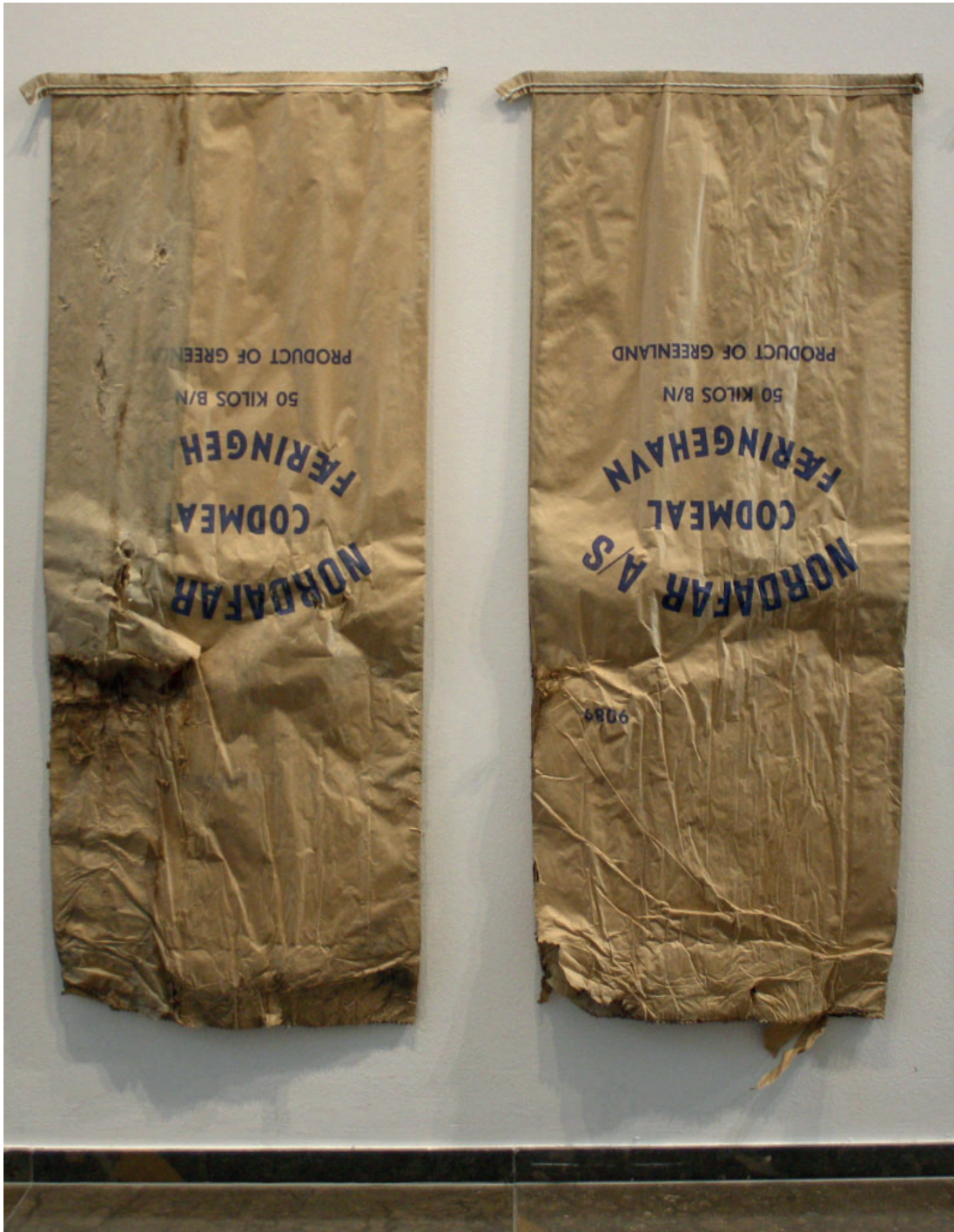
Forfatter(e): Nivi Christensen

Sidetal: 42-45

Dato: 31.10.2024

DOI: [10.7146/periskop.v2024i32.150336](https://doi.org/10.7146/periskop.v2024i32.150336)

Jóhan Martin Christiansen: *DISH*, 2017. Installation med gipsrelief og objekter fra Nordafar. Katuaq, Nuuk Nordisk Kunstfestival. © Jóhan Martin Christiansen.

DISH

på Nuuk Kunstmuseum

I et hjørne på Nuuk Kunstmuseum ligger en besynderlig hvid flade af gips, ovenfor står en aluminiumsfiskekasse, på væggen hænger en stor brun papirpose, og ved siden af ligger to gule mursten. På posen står der "NORDAFAR A/S CODMEAL FÆRINGEHAVN. 50 KILOS B/N. PRODUCT OF GREENLAND". Både de fundne genstande – murstenene, fiskekassen og papirposen – og gipsafstøbningen er levn fra samme nedlagte fiskefabrik. Genstandene er en del af kunstprojektet *DISH* indsamlet og skabt af den færøske kunstner Jóhan Martin Christiansen. *DISH* kredser om den nedlagte og efterladte fiskefabrik Nordafar, som kunstneren besøgte i sommeren 2017. Værkerne var en del af Christiansens soloudstilling, også med titlen *DISH*, der blev vist i Grønlands Kulturhus Katuaq. Udstillingen åbnede i efteråret 2017 under Nuuk Nordisk Kulturfestival. I udstillingen indgik flere gipsafstøbninger, forskellige readymades og et videoværk filmet af den grønlandske fotograf Ulannaq Ingemann. Hver for sig og sammen er genstandene et led i en kunstnerisk dokumentation af Nordafar.

Den besynderlige hvide flade er en direkte gipsafstøbning af jorden ved Nordafar. I gipsen fornemmer man strukturen fra noget pap – sand og græs har sat sig fast i overfladen. Der er hjul på gipsskulpturen, så det ligner lidt, at den svæver i luften. *DISH* er en kunstnerisk registrering og fortolkning af et sted og dets historie – og så er det et resultat af Christiansens egne refleksioner over

relationen mellem Grønland og Færøerne, forankret netop dér. Det er Christiansens egen personlige historie, som har ført ham til stedet, til en fabrik, som har figureret i familiens historier, fordi Christiansens egen far arbejdede der som ung.

I foråret 1953 blev firmaet Nordafar stiftet.¹ Nordafar som ord er en sammentrækning af **Norge**, **Danmark** og **Færøerne**. Det var en fiskeristation ca. 50 km syd for Nuuk ved det, der i dag er kendt som Færingehavn på dansk og Kangerluarsoruseq på grønlandsk. Historien om Færingehavn går tilbage til midten af 1920'erne. Færingerne pressede Danmark for at få lov til at fiske i Grønland, og efter stort pres gav Danmark efter og tillod dem at fiske i grønlandsk farvand. Det skete til trods for protester fra Grønland. Der pågik en del forhandlinger om retten, og i 1937 resulterede det i, at Færingehavn blev anlagt som international fiskerihavn med sygehus, radiostation og pakhuse, og altså senere etableringen af firmaet Nordafar, som havde et delt ejerskab imellem Norge, Danmark og Færøerne. Færøerne og andre fiskerinationer mistede deres fiskerettigheder i grønlandske farvande i forbindelse med Danmarks indlemmelse i EF (i dag EU). Nordafar gik konkurs i 1989 og står i dag ubeboet tilbage som en spøgelsesby. Der har de seneste år været forhandlinger i gang om oprydning og nedrivning af Nordafar.

Jóhan Martin Christiansen omtaler selv historien med Nordafar som en færøsk kolonihistorie i Grønland.

Jóhan Martin Christiansen:
DISH, 2017. Installation med
gipsrelief og objekter fra
Nordafar. Nuuk Kunstmuseum.
© Jóhan Martin Christiansen.

I værkserien *DISH* udforsker Christiansen både sin egen familiehistorie, den fælles historie om Færingehavn imellem Grønland, Danmark og Færøerne og så det helt specifikke forladte sted – Færingehavn. På Færøerne lever fortællingen om Færingehavn og Nordafar fortsat. Jóhan Martin Christiansens egen far kom som 15-årig til Nordafar i 1958 med et færøsk fiskeskib, og udstillingen og værkserien er et resultat af en række personlige samtaler med ham. Samtalerne bliver måske, måske ikke, en dag en del af værkserien.

Jóhan Martin Christiansen lægger sig også i forlængelse af en lang tradition af særligt danske, men også nordiske og europæiske kunstnere, som skaber værker i og med Grønland som omdrejningspunkt. Christiansens værker fremstår derfor også som en påmindelse om, at tilrejsende kunstnere er en pågående tendens og ikke et afsluttet kapitel af den grønlandske kunsthistorie. På Nuuk Kunstmuseum er Christiansens værker blandt andet udstillet i samspil med værker af J.E.C. Rasmussen, en dansk maler, som rejste i Grønland i slutningen af 1800-tallet, og som er kendt for at male storslåede grønlandske landskaber. På værket *En Junidag på Gaabhåbsfjorden* er motivet Nuuks fjord i et dramatisk lys. Lige-

som Rasmussen har Christiansen også fundet sit motiv i nærheden af Nuuk, men mens Rasmussen fokuserer på en *grønlandskhed*, har Christiansen fokus på efterladt industri og et ekko af et sted, en familiehistorie og en færøsk historie i Grønland. Begge kunstnere bidrager med et blik på Grønland og med perspektiver til den grønlandske historie, og den danske kolonihistorie. Implementeringen af Christiansens værker på museet er et aktivt forsøg på at aktualisere blikkene igennem kunsten.

Efter Jóhan Martin Christiansens udstilling *DISH* i kulturhuset Katuaq har et udsnit af værkerne været udlånt til Nuuk Kunstmuseum. Under udstillingen i Katuaq blev en del af gipsafstøbningerne totalskadet, og udstillingen måtte lukke før tid. Det kan forekomme paradoksalt, at Jóhan Martin Christiansens eget forsøg på at dokumentere et sted i forfald faktisk er forgået hurtigere end det egentlige sted. Der eksisterer i dag tre af Jóhan Martin Christiansens gipsafstøbninger fra Nordafar – en i privateje, en opbevaret og en på udstilling på Nuuk Kunstmuseum.

NOTE

- 1 I 2023 skabte Grønlands Nationalmuseum og Arkiv udstillingen *NORDAFAR*, der blev fulgt op af en digital udstilling, der kan findes på Grønlands Nationalmuseums hjemmeside: www.nka.gl (<https://storymaps.arcgis.com/stories/a6b42155b4b9447b98d649ab5f950300>).